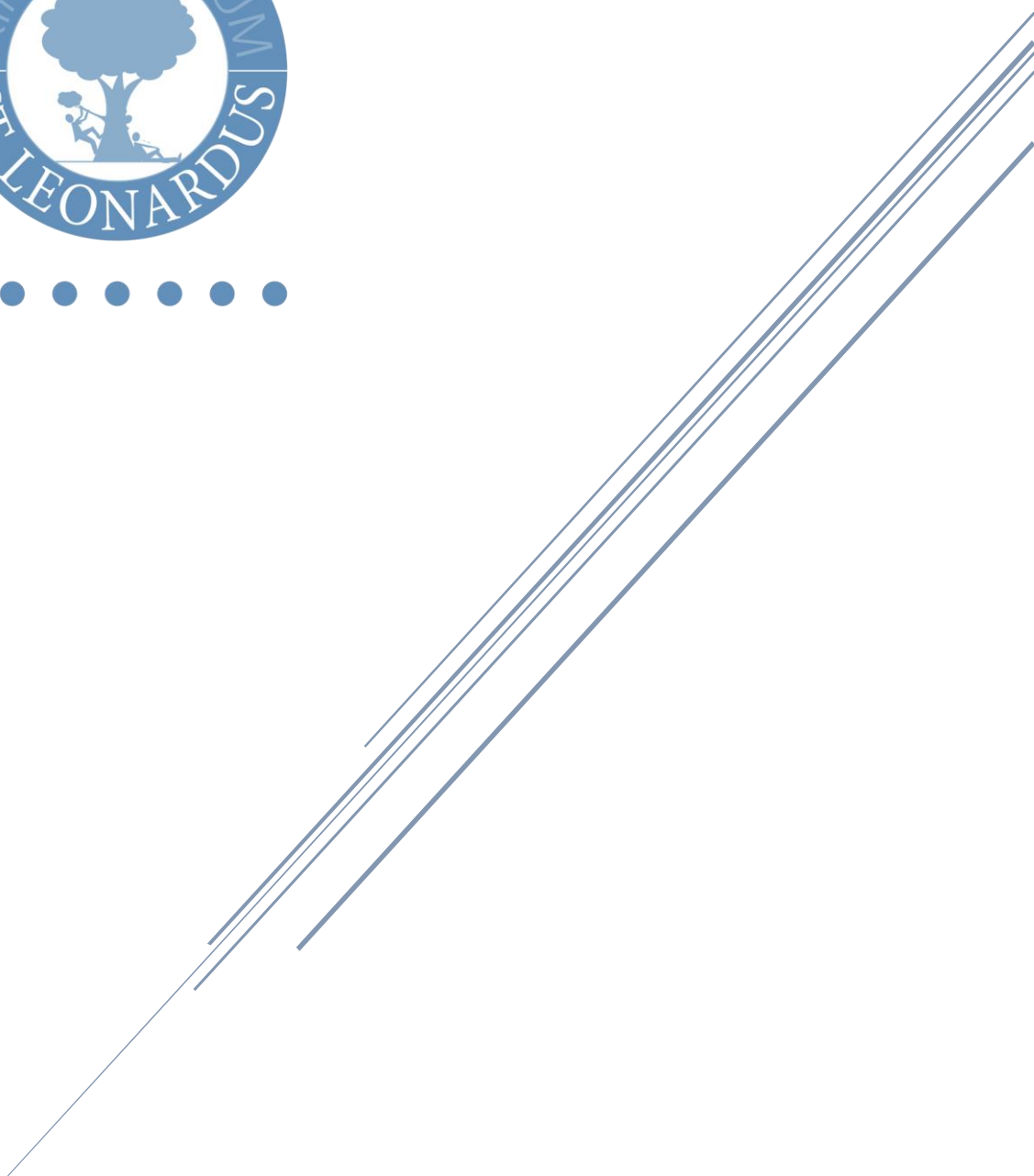

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Kindcentrum St. Leonardus
Januari 2023

Inhoudsopgave

Wat verstaan we onder kindermishandeling?	3
Lichamelijke mishandeling	3
Lichamelijke verwaarlozing	3
Psychische mishandeling	3
Psychische verwaarlozing	3
Seksueel misbruik	3
Feiten en cijfers	4
Stappenplan verbeterde meldcode Kindcentrum St. Leonardus:	5
Stap 1 Signalen in kaart brengen	5
Stap 2 Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis.	5
Stap 3 Gesprek met de ouder	5
Stap 4 Wegen van het geweld en bij twijfel Veilig Thuis raadplegen.	5
Stap 5 Neem 2 beslissingen	5
Beroepskrachten werkzaam op Kindcentrum St. Leonardus	6
Leerkrachten	6
Pedagogisch medewerkers	6
Onderwijsondersteunend personeel: Onderwijsassistenten, conciërge	6
Directie	6
Directeur:	6
Intern begeleiders	6
Aandachtsfunctionarissen Huiselijk geweld en kindermishandeling	6
Sociale kaart van Kindcentrum St. Leonardus	7
Praktijk WIJS - Angelique de Groot	7
Jeugdverpleegkundige GGD Judith Welman	7
Jeugdmaatschappelijk werk MET Heemskerk Tamara Helder	7
CJG-coach Debbie Lute	7
Schoolarts Caroline Thijssen	7
Leerplichtambtenaar Marijke van Loon	7
Samenwerkingsverband Consulent Marja Verbeek	8
Signalenlijsten kindermishandeling	9
Signalenlijst 0-4 jaar	9
Psycho-sociale signalen	9
Medische signalen	10
Kenmerken verzorgers/gezin	10
Signalen specifiek voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld	11
Signalen specifiek voor het syndroom van Münchhausen by Proxy: Pediatric Condition Falsification (PCF)	11
Signalenlijst 4-12 jaar	12
Psychosociale signalen	12
Medische signalen	12
Kenmerken verzorgers/gezin	13
Signalen specifiek voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld	14
Signalen specifiek voor het syndroom van Münchhausen by Proxy (MBPS): Pediatric Condition Falsification (PCF)	14

Veilig Thuis.....	15
Wat doet Veilig Thuis?	15
Advies	15
U blijft verantwoordelijk	15
Melding	15
Wat doet Veilig Thuis nog meer?	15
Wat gebeurt er met uw informatie?	16
Meldrecht en beroepsgeheim	16
Informanten	16
Anoniem blijven	16
Inzage, wijziging en afschrift van het dossier	16
Bewaren van het dossier.....	17
Informatie aan de melder	17
Klacht indienen	17
Veilig Thuis	17
Landelijk advies- en meldnummer 0800-2000	17

Wat verstaan we onder kindermishandeling?

Kindermishandeling is elke vorm van, voor de minderjarige, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

De verschillende vormen van kindermishandeling (waar kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld ook een vorm van is waar we later nog op ingaan):

Lichamelijke mishandeling

Ouders/verzorgers verwonden het kind of staan toe dat het kind verwond wordt. (anders dan ten gevolge van een ongeluk.)

Voorbeelden van lichamelijke mishandeling:

- Slaan, stompen, schoppen, opzettelijk laten vallen, verbranden, vergiftigen, verstikken.
- Meisjesbesnijdenis: een ingreep aan de uitwendige geslachtsdelen van een meisje.
- De Nederlandse overheid heeft alle vormen van meisjesbesnijdenis strafrechtelijk verboden.
- Shaken Baby Syndroom: verzameling van signalen en symptomen die het gevolg zijn van het heftig door elkaar schudden van een baby.
- Syndroom van Münchhausen bij Proxy: een volwassene die bij een kind ziekteverschijnselen nabootst, verergert, veroorzaakt en/of verzint.

Lichamelijke verwaarlozing

- Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.
- Ouders/ verzorgers zijn niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg ten aanzien van de lichamelijke behoeften.
- Voorbeelden van lichamelijke verwaarlozing:
 - Niet zorgen voor voldoende of geschikt eten geven
 - Niet zorgen voor schone, aan de weersomstandigheden aangepaste, passende kleding
 - Niet zorgen voor geschikt onderdak
 - Niet zorgen voor geschikte medische, tandheelkundige en geestelijke gezondheidszorg
 - Niet zorgen voor voldoende hygiëne
 - Niet zorgen voor voldoende toezicht.

Psychische mishandeling

- Het toebrengen van schade aan de emotionele- en/of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind.

Voorbeelden van psychische mishandeling zijn:

- Het bedreigen of uitschelden van een kind als een systematisch patroon van kleineren en denigreren
- Het kind tot zondebok maken
- Het belasten van een kind met een te grote verantwoordelijkheid
- Eisen stellen waaraan een kind niet kan voldoen
- Het blootstellen van een kind aan extreem, onberekenbaar of ongepast gedrag
- Het opsluiten of vastbinden van het kind als middel van straf of controle
- Het kind is getuige van het geweld in het gezin.

Psychische verwaarlozing

- Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.
- Voorbeelden van psychische verwaarlozing zijn:
 - Niet zorgen voor voldoende aandacht, respect, genegenheid, liefde en contact
 - Niet zorgen voor voldoende ruimte voor toenemende autonomie.
 - Niet zorgen voor regelmatige schoolgang.

Seksueel misbruik

- Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/ verzorger, en/of uit geldelijk gewin.

- Voorbeelden van seksueel misbruik zijn:
- Pornografisch materiaal laten zien
- Penetratie door vingers, voorwerpen of penis
- Aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij genitaal contact plaats vindt
- Aanranding en uitbuiting of het toestaan hiervan waarbij geen genitaal contact plaats vindt
- (ongepast kussen, strelen van borsten)

Feiten en cijfers

- Volgens de Nationale Prevalentiestudie Mishandeling (NPM) zijn in 2010 in Nederland naar schatting bijna 119.000 kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar blootgesteld aan een vorm van kindermishandeling. Dit is ruim 3 procent van alle kinderen.
- De meest voorkomende vormen van kindermishandeling zijn emotionele en fysieke verwaarlozing, met respectievelijk 36 en 24 procent van de gevallen
- In het Scholierenonderzoek Kindermishandeling 2016 onder leerlingen in het voortgezet onderwijs (klas 1-4) zegt bijna 25 procent van de leerlingen ooit in het leven slachtoffer geweest te zijn van kindermishandeling. Dit komt overeen met gegevens uit onderzoek naar adverse childhood experiences (ACE's) onder leerlingen uit groep 7 en 8 van het primair onderwijs. Het kind niet beschermen tegen de mishandeling van de andere ouder, is ook mishandelen. Vaak komen de verschillende vormen tegelijkertijd voor. Bij iedere vorm van mishandeling is er ook sprake van psychische mishandeling. Kindermishandeling komt voor in alle lagen van de bevolking en in alle leeftijdscategorieën.

Stappenplan verbeterde meldcode Kindcentrum St. Leonardus:

Stap 1 Signalen in kaart brengen

De signalen in kaart brengen, feitelijk vastleggen.

In gesprek gaan met de betrokkenen en de zorgen/ signalen concreet en transparant benoemen. De beroepskracht voor het gesprek.

Het is belangrijk dat de beroepskracht alles registreert. Alle signalen die te maken hebben met het signaleren en handelen die schriftelijk te worden vastgelegd door de beroepskracht.

Bij twijfel over veiligheid kan altijd advies worden gevraagd bij veilig thuis.

Stap 2 Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis.

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris. Het wordt aanbevolen bij twijfel advies te vragen bij veilig thuis. Bij zichtbaar letsel wordt direct advies bij veilig thuis gevraagd. Dit wordt gedaan door de aandachtsfunctionaris. Er kan gebruik worden gemaakt van een deskundige op het gebied van letselduiding

Extern consult (Schoolarts, CJG, SWV, JMW) kan na toestemming van de betrokkenen. Het is belangrijk dat de professional transparant en integer handelt. Dit vergroot de kans dat de betrokkenen gemotiveerd zijn de situatie te verbeteren en/ of hulp aanvaarden.

Als de betrokkene geen toestemming geeft kan dit een extra zorgelijk signaal zijn en moet dit worden meegenomen in de weging (stap 4). Anoniem bespreken kan ook maar dit heeft niet de voorkeur.

Ook hier is het belangrijk dat de beroepskracht alles registreert. Alle signalen die te maken hebben met het signaleren en handelen die schriftelijk te worden vastgelegd.

Vanaf stap 2 registratie in de Verwijsindex overwegen. Ouders worden hierover geïnformeerd.

Stap 3 Gesprek met de ouder

De beroepskracht voert samen met de aandachtsfunctionaris en eventueel de leidinggevende een vervolgesprek met de ouder(s).

- Als de betrokkenen de zorgen herkennen kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen.
- Als de betrokkenen niet te motiveren zijn en/ of de zorgen blijven ontkennen wordt Veilig Thuis om advies gevraagd en wordt een melding overwogen.

Er kan ook een gesprek met het kind plaatsvinden:

- Overweeg of een gesprek in het belang van het kind is
- Beloof geen geheimhouding
- Geef het kind de ruimte zijn/ haar verhaal te vertellen

Stap 4 Wegen van het geweld en bij twijfel Veilig Thuis raadplegen.

Stap 5 Neem 2 beslissingen

Is melden noodzakelijk?

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid

De beroepskracht doet samen met de aandachtsfunctionaris de melding bij Veilig Thuis.

Is hulp organiseren ook mogelijk?

- De professional kan passende hulp organiseren
- De betrokkenen aanvaarden de georganiseerde hulp

Het organiseren van passende hulp wordt gedaan door de aandachtsfunctionaris en/ of interne begeleider van het kindcentrum.

Beroepskrachten werkzaam op Kindcentrum St. Leonardus

Leerkrachten

Leerkrachten zijn de beroepskrachten uit het stappenplan. Zij hebben als taak te signaleren, alle signalen en ondernomen stappen te registreren en zij delen de signalen concreet en transparant met de betrokkenen.

Pedagogisch medewerkers

Ook de pedagogisch medewerkers zijn de beroepskrachten uit het stappenplan. Zij hebben als taak te signaleren, alle signalen en ondernomen stappen te registreren en zij delen de signalen concreet en transparant met de betrokkenen.

Onderwijsondersteunend personeel: Onderwijsassistenten, conciërge

Het onderwijsondersteunend personeel brengt signalen in kaart en deelt deze met de beroepskracht. De beroepskracht volgt vervolgens de stappen uit het stappenplan.

Directie

De directie heeft de taak als beroepskracht en sluit indien nodig aan bij gesprekken met betrokkenen. Ook kunnen zij bij twijfel contact opnemen met veilig thuis.

Directeur:

Interim Directeur: Bertie de Beuze

Adjunct directeur onderwijs: Hannie Mos

Adjunct directeur opvang: Bo Pesch

Intern begeleiders

De intern begeleiders hebben de taak als beroepskracht en sluit indien nodig aan bij gesprekken met betrokkenen. De intern begeleiders kunnen passen de hulp organiseren voor een gezin.

Edith van der Locht e.locht@tabijn.nl Aanwezig op maandag, dinsdag en vrijdag.

Willeke Admiraal w.b.admiraal@tabijn.nl Aanwezig op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag.

Aandachtsfunctionarissen Huiselijk geweld en kindermishandeling

De aandachtsfunctionaris instrueert collega's binnen de organisatie over de meldcode, adviseert en begeleidt bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling en de daarbij te nemen stappen. Zij is in ieder geval betrokken vanaf stap 2 van de meldcode en raadpleegt bij twijfel Veilig thuis. Zij ondersteunt beroepskrachten bij het doen van een melding.

Edith van der Locht – geschoold e.locht@tabijn.nl Aanwezig op maandag, dinsdag en vrijdag.

Sociale kaart van Kindcentrum St. Leonardus

Wij werken op het kindcentrum samen met verschillende instanties:

Praktijk WIJS - Angelique de Groot

Praktijk WIJS is gespecialiseerd in leerproblemen bij kinderen, waaronder dyslexie, dyscalculie en hulp bij faalangst. Elke donderdag is Angelique aanwezig op ons Kindcentrum.

Contact: angeliquedegroot@praktijkwijs.nl

Jeugdverpleegkundige GGD Judith Welman

Judith gaat in gesprek met ouders die vragen hebben over opvoeding, gedrag, omgaan met moeilijke situaties, ruzies, pesten, onzekerheid, zindelijkheid, luizen, groei en gezonde leefstijl.

Judith houdt iedere 6 weken een inloopspreekuur op school, dit wordt aangekondigd via Social Schools

Contact: JWelman@ggdennerland.nl

Jeugdmaatschappelijk werk MET Heemskerk Tamara Helder

Tamara biedt kortdurende, laagdrempelige hulp aan ouders met opvoedingsvragen of aan kinderen met verschillende problematiek als rouw, faalangst, echtscheiding, weerbaarheid of gedragsproblemen. Ook kan zij kind en ouders indien nodig begeleiden naar gespecialiseerde hulpverlening.

CJG-coach Debbie Lute

Het Centrum voor Jeugd en Gezin ondersteunt ouders bij zorgen over opgroeien, ouderschap en opvoeden als er meer nodig is dan Jeugdmaatschappelijk werk. Een CJG-coach coacht een gezin en maakt samen met een gezin een plan om weer verder te kunnen.

Debbie houdt inloopsprekuren op school, dit wordt aangekondigd via Social Schools.

Contact: Informatie en Advies team: 088-9958355, via leerkracht of intern begeleider. In geval van nood kunt u contact opnemen met de crisisdienst: 088-8006201

Schoolarts Caroline Thijssen

Caroline kan worden ingeschakeld als er zorgen zijn over gehoor, zicht, overgewicht, schoolverzuim of gedrag (kindfactor).

Contact: De intern begeleider legt het contact met de schoolarts.

Leerplichtambtenaar Marijke van Loon

Leerplichtambtenaar van de gemeente Heemskerk

Telefoon 0251 256842

Aanwezig: maandag, dinsdag (tot 14.00 uur), donderdag en vrijdag (tot 14.00 uur)

Contact: vanloon@heemskerk.nl

St. Leonardus – Kerkweg 225 – 1964 KJ – Heemskerk 0251 232410 – leonardus@tabijn.nl - leonardus.tabijn.nl

Samenwerkingsverband Consulent Marja Verbeek

Contact: m.verbeek@passendonderwijsijmond.nl

Signalenlijsten kindermishandeling

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren, die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (chtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst een kind te zien geeft, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen!

De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling.

Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van het gezin erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd.

U kunt ook altijd overleggen met Veilig Thuis over signalen die u zorgen baren, bijvoorbeeld blauwe plekken op vreemde plaatsen.

Signalenlijst 0-4 jaar

Psycho-sociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling
- Schijnbare achterstand in verstandelijk ontwikkeling
- Regressief gedrag
- Niet zindelijk op leeftijd waarvan men het verwacht

Relationele problemen

- Ten opzichte van de verzorgers:
 - Totale onderwerping aan de wensen van de verzorgers
 - Sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de verzorgers
 - Onverschilligheid ten opzichte van de verzorgers
 - Kind is bang voor verzorger
 - Kind vertoont heel ander gedrag als verzorgers in de buurt zijn
- Ten opzichte van andere volwassenen:
 - Bij oppakken houdt het kind zich opvallend stijf
 - Bevriezing bij lichamelijk contact
 - Allemansvriend
 - Lege blik in ogen en vermijden van oogcontact
 - Waakzaam, wantrouwend
- Ten opzichte van andere kinderen:
 - Speelt niet met andere kinderen
 - Is niet geliefd bij andere kinderen
 - Wantrouwend
 - Terugtrekken in eigen fantasiewereld

Gedragsproblemen

- Plotselinge gedragsverandering
- Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel
- Labiel, nerveus
- Depressief
- Angstig
- Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos

- Agressief
- Hyperactief
- Niet lachen, niet huilen
- Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- Eetproblemen
- Slaapstoornissen
- Vermoeidheid, lusteloosheid

Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- Blauwe plekken
- Krab-, bijt- of brandwonden
- Botbreuken
- Littekens

Voedingsproblemen

- Ondervoeding
- Voedingsproblemen bij baby's
- Steeds wisselen van voeding
- Veel spugen
- Matig groeien, ondanks voldoende hoeveelheid voeding
- Weigeren van voeding
- Achterblijven in lengtegroei

Verzorgingsproblemen

- Slechte hygiëne
- Ernstige luieruitslag
- Onvoldoende kleding
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- Herhaalde ziekenhuisopnamen
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- Traag herstel door onvoldoende zorg

Kenmerken verzorgers/gezin

Verzorger/kind relatiestoornis

- Verzorger draagt kind als een 'postpakketje'
- Verzorger troost kind niet bij huilen
- Verzorger klaagt overmatig over het kind
- Verzorger heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- Verzorger toont weinig belangstelling voor het kind

Signalen verzorger

- Geweld in eigen verleden
- Apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- Onzeker, nerveus en gespannen
- Onderkoeld brengen van eigen emoties
- Negatief zelfbeeld
- Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping')
- Afspraken niet nakomen
- Kind opeens van peuterspeelzaal/kinderdagverblijf afhalen
- Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- Verzorger met psychiatrische problemen
- Verslaafde verzorger

Gezinskenmerken

- 'Multi-problem' gezin

St. Leonardus – Kerkweg 225 – 1964 KJ – Heemskerk 0251 232410 – leonardus@tabijn.nl - leonardus.tabijn.nl

- Ouder die er alleen voorstaat
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- Isolement
- Vaak verhuizen
- Sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera
- Veel ziekte in het gezin
- Draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

Signalen specifiek voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige kinderen, met name jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan)
- Opstandigheid, angst, verlegenheid
- Negatief zelfbeeld
- Passiviteit en teruggetrokkenheid
- Zichzelf beschuldigen

Problemen in sociaal gedrag en competentie

- Wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- Gebrek aan sociale vaardigheden

Signalen specifiek voor het syndroom van Münchhausen by Proxy: Pediatric Condition Falsification (PCF)

- Onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld
- Medische gegevens over eerdere behandelingen zijn moeilijk te verkrijgen
- Symptomen verdwijnen wanneer verzorger en kind worden gescheiden
- Een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek
- De moeder niet terugschrikt voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar
- Zelfs op aan dringt
- Voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen
- De volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulpen, apneu, diarree, overgeven, koorts,
- Lethargie
- Het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten
- De moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis
- Het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden
- Vaak van arts wisselen
- Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien
- Veroorzaakt door iets anders dan MBPS, is dat in deze gevallen de moeders vaak dankbaar zijn als ze ontlast worden van de zorg voor hun kind, terwijl MBPS-moeders die zorg niet willen uitbesteden.

Signalenlijst 4-12 jaar

Psychosociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling
- Schijnbare achterstand in verstandelijke ontwikkeling
- Regressief gedrag
- Niet zindelijk

Relationele problemen ten opzichte van de verzorgers:

- Totale onderwerping aan de wensen van de verzorgers
- Sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de verzorgers
- Onverschilligheid ten opzichte van de verzorgers
- Kind is bang voor verzorger
- Kind vertoont heel ander gedrag als verzorgers in de buurt zijn

Relationele problemen ten opzichte van andere volwassenen:

- Bevriezing bij lichamelijk contact
- Allemansvriend
- Lege blik in de ogen en vermijden van oogcontact
- Waakzaam, wantrouwend

Relationele problemen ten opzichte van andere kinderen:

- Speelt niet met andere kinderen
- Is niet geliefd bij andere kinderen
- Wantrouwend
- Terugtrekken in eigen fantasiewereld

Gedragsproblemen

- Plotselinge gedragsverandering
- Labiel, nerveus gespannen
- Depressief
- Angstig
- Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos
- Agressief
- Hyperactief
- Destructief
- Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel
- Vermoeidheid, lusteloosheid
- Niet huilen, niet lachen
- Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- Schuld- en schaamtegevoelens
- Zelf verwondend gedrag
- Eetproblemen
- Anorexia/ boulimia
- Slaapstoornissen
- Bedplassen/ broekpoepen

Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- Blauwe plekken

- Krab-, bijt- of brandwonden
- Botbreuken
- Littekens

Verzorgingsproblemen (specifiek voor verwaarlozing)

- Slechte hygiëne
- Onvoldoende kleding
- Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- Veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- Herhaalde ziekenhuisopnamen
- Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- Traag herstel door onvoldoende zorg

Overige medische signalen

- Ondervoeding
- Achterblijven in lengtegroei
- Psychosomatische klachten (buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn, etc.)

Kenmerken verzorgers/gezin

Verzorger-kind relatiestoornis

- Verzorger troost kind niet bij huilen
- Verzorger klaagt overmatig over het kind
- Verzorger heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- Verzorger toont weinig belangstelling voor het kind

Signalen verzorger

- Geweld in eigen verleden
- Apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- Onzeker, nerveus en gespannen
- Onderkoeld brengen van eigen emoties
- Negatief zelfbeeld
- Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping')
- Afspraken niet nakomen
- Kind opeens van buitenschoolse opvang afhaken
- Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- Verzorger met psychiatrische problemen
- Verslaafde verzorger

Gezinskenmerken

- 'Multi-problem' gezin
- Verzorger die er alleen voorstaat
- Regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- Isolément
- Vaak verhuizen
- Sociaaleconomische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera
- Veel ziekte in het gezin
- Draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

Signalen specifiek voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige kinderen, met name jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan)
- Alcohol- of drugsgebruik
- Opstandigheid
- Angst
- Depressie
- Negatief zelfbeeld
- Passiviteit en teruggetrokkenheid
- Zichzelf beschuldigen
- Verlegenheid
- Suïcidaliteit

Problemen in sociaal gedrag en competentie

- Sociaal isolement: proberen thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen)
- Wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- Gebrek aan sociale vaardigheden

Schoolproblemen

- Schooluitval
- Moeite met concentreren
- Overcompenseren (opvallend extra inzet op school)

Signalen specifiek voor het syndroom van Münchhausen by Proxy (MBPS): Pediatric Condition Falsification (PCF)

- Onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld
- Medische gegevens over eerdere behandelingen is moeilijk te verkrijgen
- Symptomen verdwijnen wanneer verzorger en kind worden gescheiden
- Een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek
- De moeder niet terugschrikt voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aan dringt
- Voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen
- De volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulpen, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie
- Het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten
- De moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis
- Het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden
- Vaak van arts wisselen

Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien veroorzaakt door iets anders dan MBPS, is dat in deze gevallen de moeders vaak dankbaar zijn als ze ontlast worden van de zorg voor hun kind, terwijl MBPS-moeders die zorg niet willen uitbesteden.

Veilig Thuis

Wat doet Veilig Thuis?

Als u vermoedt dat een kind wordt mishandeld kunt u Veilig Thuis om advies vragen of een melding doen.

Advies

U kunt bijvoorbeeld voor advies terecht bij Veilig Thuis om:

- een inschatting te maken van de problemen van het kind of de volwassene
- te overleggen hoe u uw vermoedens met de ouders/betrokkenen kunt bespreken
- te overleggen welke hulp u de cliënt, betrokkene, het kind of de ouders kunt bieden

Soms blijft het niet bij één adviesgesprek, maar zijn er meer contacten tussen u en Veilig Thuis. Veilig Thuis kan u ondersteunen bij uw aanpak van een vermoedelijke situatie van huiselijk geweld of kindermishandeling. Zo kunt u bijvoorbeeld een andere beroepskracht vragen om u te helpen bij het voorbereiden van gesprekken met betrokkenen over uw zorgen.

Voor een adviesgesprek hoeft u de naam van de desbetreffende personen niet te noemen. Veilig Thuis legt geen persoonsgegevens over vast. Als u dat wilt, kunt u zelfs uw eigen naam en functie achterwege laten.

U blijft verantwoordelijk

Na een adviesgesprek onderneemt Veilig Thuis géén actie. U blijft als adviesvrager zelf verantwoordelijk voor het al dan niet bieden van hulp of de te nemen stappen.

Melding

Heeft u de verbeterde meldcode gevolgd en blijkt een melding noodzakelijk, dan kunt u een melding doen.

Want iedereen die vermoedt dat een kind of volwassene wordt mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt, heeft het recht om zijn vermoedens bij Veilig Thuis te melden: een leerkracht, een huisarts, een politiefunctaris of bijvoorbeeld een buurman.

Na het doen van een melding zal Veilig Thuis triage doen en mogelijk volgt er een onderzoek naar de omstandigheden van het kind of de volwassene. Blijkt het kind of de volwassene inderdaad in de knel te zitten, dan organiseert Veilig Thuis hulp, zodat de situatie voor deze persoon verbetert. Veilig Thuis biedt zelf geen hulp, maar zorgt er wel voor dat de noodzakelijke hulp in gang wordt gezet. Het onderzoek en de keuze van hulpverlening gebeurt zoveel mogelijk in overleg met betrokkenen.

In ernstige gevallen kan Veilig Thuis stappen ondernemen zoals melden aan de Raad voor de Kinderbescherming als de veiligheid van een kind in gedrang is, zodat de procedure voor een kinderschermingsmaatregel in gang kan worden gezet. Veilig Thuis doet dit alleen als hulpverlening niet voldoende wordt geacht om de situatie voor het kind te verbeteren of als de ouders niet bereid zijn om de noodzakelijke hulp te accepteren.

Veilig Thuis doet aangifte bij de politie als Veilig Thuis vermoedt dat een ernstig strafbaar feit is gepleegd en dat onderzoek van de politie noodzakelijk is voor de veiligheid van het kind of de volwassene.

Na een melding is Veilig Thuis verantwoordelijk voor het onderzoek en voor het in gang zetten van de stappen die daarna moeten volgen. Voor het doen van het onderzoek, heeft Veilig Thuis uiteraard informatie nodig, zoals uw eigen naam, functie en adres, en de naam en het adres van het kind, voor zover deze gegevens bij u bekend zijn.

Wat doet Veilig Thuis nog meer?

- Een melding bij Veilig Thuis leidt niet per definitie tot een onderzoek. Veilig Thuis besluit in samenspraak met melder en directbetrokkenen welke vervolgstappen nodig zijn: directe overdracht, veiligheidsvoorwaarden opstellen (dienst Voorwaarden & Vervolg) of onderzoek (dienst Onderzoek)

- Veilig thuis heeft een radarfunctie: door registratie van meldingen, door het delen van deze informatie met andere VT-regio's en door de veiligheid te blijven monitoren
- Veilig Thuis zal de veiligheid monitoren, samen met de betrokken beroepskrachten en de directbetrokkenen, totdat het stabiel veilig is
- Veilig Thuis zal alleen monitoren na actieve betrokkenheid, niet na directe overdracht (na de veiligheidsbeoordeling)

Wat gebeurt er met uw informatie?

Uitgangspunt is dat Veilig Thuis zoveel mogelijk openheid biedt in de richting van de ouders: over de melder, de inhoud van de melding en over de uitkomsten van het onderzoek. Alleen als het echt niet anders kan, wordt er buiten betrokkene om gesproken en gehandeld.

Meldrecht en beroepsgeheim

Veel beroepskrachten hebben een geheimhoudingsplicht of een beroepsgeheim ten opzichte van hun cliënten.

De Wet op de jeugdzorg geeft deze beroepskrachten echter in geval van een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling een meldrecht. Dit meldrecht betekent dat (ook) alle professionals met een geheimhoudingsplicht -een arts, een hulpverlener, een geestelijke of een politiefunctionaris- het recht hebben om een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bij Veilig Thuis te melden. Voor deze melding hebben zij geen toestemming nodig van betrokkene zoals de ouders of het kind. Artsen doen er goed aan ook de 'verbeterde meldcode voor medici inzake kindermishandeling' van de KNMG te raadplegen.

Informanten

Tijdens het onderzoek benadert Veilig Thuis beroepskrachten om op die manier meer informatie te krijgen over het kind en zijn gezinssituatie. Veilig Thuis noemt deze verschaffers van informatie 'informanten'.

Het meldrecht geeft beroepskrachten met een geheimhoudingsplicht ook het recht om informatie over een kind te verstrekken als Veilig Thuis daar in het kader van een onderzoek om vraagt.

Anoniem blijven

Uiteraard willen de betrokkene meestal weten van wie de melding afkomstig is en met welke informanten tijdens het onderzoek is gesproken. Betrokkene die niet te horen krijgen wie de melder is, steken vaak veel energie in het achterhalen van de identiteit van de melder. Mede daarom wil Veilig Thuis graag zo open mogelijk met meldingen omgaan. Soms is dat echter niet verstandig. Daarom hebt u op grond van wettelijke regels in onderstaande gevallen het recht om anoniem te blijven.

Bent u een beroepskracht die vanuit zijn functie met betrokkene te maken heeft, zoals een docent, een huisarts of een maatschappelijk werker, dan kunt u alleen in bijzondere gevallen anoniem blijven. Namelijk alleen als bekendmaking van uw naam:

- een bedreiging vormt of kan vormen voor het kind of voor andere (minderjarige) kinderen in het gezin, of
- een bedreiging vormt of kan vormen voor uzelf of voor uw medewerkers, of
- uw vertrouwensrelatie met het gezin verstoort of kan verstoren

Als met u is afgesproken dat u anoniem blijft voor het gezin dan zorgt Veilig Thuis ervoor dat uw informatie zo in het dossier wordt opgeslagen, dat de betrokkenen ook uit het dossier uw identiteit niet kunnen achterhalen.

Melders en informanten kunnen niet anoniem blijven ten opzichte van Veilig Thuis. In principe worden zulke meldingen niet in behandeling genomen.

Inzage, wijziging en afschrift van het dossier

U kunt Veilig Thuis verzoeken om u inzage te geven in het dossier voor zover het dossier over u als melder of informant gaat. Op die manier kunt u nagaan of de informatie die u hebt gegeven correct is

vastgelegd. Als blijkt dat deze informatie niet juist is, dan kunt u Veilig Thuis verzoeken deze gegevens te wijzigen, aan te vullen of te verwijderen. Als u dat wilt, kunt u ook een kopie van de stukken uit het dossier krijgen die op u betrekking hebben. Veilig Thuis kan u daarvoor administratiekosten in rekening brengen.

Bewaren van het dossier

Veilig Thuis is wettelijk verplicht het dossier over een kind en zijn gezin tien jaar te bewaren of te bewaren totdat het jongste kind uit het gezin achttien jaar wordt. Dit betekent dat ook de informatie die u hebt gegeven gedurende deze periode bewaard blijft.

Blijkt uit het onderzoek van Veilig Thuis dat er geen sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling, dan vernietigt Veilig Thuis alle gegevens meteen nadat het onderzoek is afgerond. Soms levert het onderzoek te weinig gegevens op om te kunnen beoordelen of er wel of niet sprake is van geweld. In die gevallen wordt het dossier bewaard.

Informatie aan de melder

Veilig Thuis is verplicht om u als de melder te informeren over de stappen die zijn gezet om de situatie voor het kind te verbeteren. Daarbij geldt als regel dat de mate, waarin u bent betrokken bij het gezin, bepalend is voor de hoeveelheid informatie die Veilig Thuis u kan verstrekken.

Klacht indienen

Bent u van mening dat u onzorgvuldig bent behandeld door Veilig Thuis, dan kunt u een klacht indienen bij de klachtencommissie. Op uw verzoek zal Veilig Thuis u informeren over bereikbaarheid en werkwijze van de klachtencommissie. Over het algemeen is het verstandig om eerst te proberen uw ongenoegen met de leidinggevende van Veilig Thuis te bespreken en pas een klacht in te dienen als dit gesprek onvoldoende resultaat heeft.

Veilig Thuis

Landelijk advies- en meldnummer 0800-2000